

З боку державної влади немає ніякого тиску на Департамент у справах релігій та національностей Мінкультури

Розповідає Лариса Владиченко, доктор філософських наук, заступник директора Департаменту у справах релігій та національностей Міністерства культури України.

Як зміна статусу Центрального органу у справ релігії вплинула на процеси реєстрації громад? З доступних нам джерел в деяких місцях багато місяців реєстрація є неможливою в зв'язку з переходом повноважень реєстраторів до чиновників.

Ця пауза відносно реєстрацій відбувається не зміною статусу державного органу у справах релігій та національностей. В деяких обласних державних адміністраціях спостерігається пауза щодо реєстрації релігійних громад. Взагалі я представляю Міністерство культури України його структурний підрозділ – Департамент у справах релігій та національностей, який займається питанням реєстрації центрів, місій, братств, єпархій, якщо це православний зріз, і духовних навчальних закладів. Реєстрація громад – це в компетенції обласних державних адміністрацій.

В Міністерстві ми провели моніторинг цього питання і виявили, що у деяких обласних державних адміністраціях певний час не відбувалася реєстрація релігійних громад. На початку 2019 року, у січні, були прийняті зміни до законодавства України щодо полегшення реєстраційної процедури. З однієї сторони – це позитивні зміни, оскільки тепер в одному держоргані (в залежності від виду релігійних організацій в Міністерстві чи відповідних облдержадміністраціях) акумулюються ці реєстраційні функції щодо реєстрації статутів релігійних

організацій і щодо внесення інформації до єдиного державного реєстру відомостей про релігійну організацію будь-якого виду, визначеного Законом України “Про свободу совісті релігійних організацій”. Але, на жаль, законодавець, тобто, Парламент восьмого скликання, не передбачив у Законі перехідні положення. Тут потрібно шукати. Не зміну статусу державного органу (рішення ще не змінене, воно було тільки прийняте). Міністерство культури України на сьогодні працює повноцінно і до кінця року буде працювати повноцінно (однак працює ліквідаційна комісія у зв’язку з ліквідацією Міністерства) і на реєстрацію релігійних організацій це не впливає.

У чому тут причина? Причина в тому, що не було прийнято перехідних положень. Що це означає? Будь-який Закон, який передбачає передачу функцій від одного держоргану до іншого (в даному випадку від Державного реєстратора до обласних державних адміністрацій і до Мінкультури, реєстраційних функцій та внесення в Єдиний державний реєстр інформації щодо релігійних організацій) логічно мав би містити перехідні положення щодо того коли новоприйнята функція вступає в силу. Наприклад, якщо в поточному році це приймається, то функція вступає в силу наступного року. А норма Закону почала діяти після того, як прийняли зміни на наступний день. Люфт цей не був передбачений, тому жодна державна структура не була готова до цих змін. Одже в деяких обласних державних адміністраціях це було поставлено на паузу, і у нас в Міністерстві також, на певний період. Потрібно було направити людей на курси для того, щоб вони отримали знання, певну кваліфікацію і змогли виконувати ці функції державного реєстратора. Деякі обласні державні адміністрації оголосили конкурс на заняття цієї посади, деякі не були технічно готові це сприйняти, потрібна була відповідна техніка. Тому це залежить тільки від часу підготовки. На сьогодні абсолютно всі державні адміністрації здійснюють цю функцію. Це було на початку 2019 року, з цим була проблема, оскільки потрібно було здійснити певні зміни для того, щоб, знайти людей, які це будуть робити, та навчити їх.

Чи відчуває Департамент у справах національностей та релігій тиск з боку нової влади у зв'язку з тим, що в минулому Департамент виступив на підтримку створення Православної церкви України і сприяв процесу переходів парафій від інших конфесій?

Абсолютно ніякого тиску з боку представників чинної влади немає. З боку деяких релігійних організацій спостерігаються певні публікації з неконструктивною риторикою в засобах масової інформації, але вони були і до того, на очільника нашого Департаменту. Ці публікації були і є, риторика абсолютно не змінилася. Те, що було в минулі роки, не змінилося і в 2019 році. А з боку влади будь-якого тиску ми не відчуваємо, відбувається спілкування на рівні вищого керівництва. У нас вертикальна структура, як у будь-якій виконавчій владі, тобто, є керівник і він дає доручення своїм підлеглим. На його рівні йде спілкування, а на рівні всього Департаменту ми отримуємо доручення від нашого директора. Тому тиску на нас немає. Департамент як діяв, так і діє в межах чинного законодавства.

Хто в офісі президента сьогодні займається питанням релігії, якщо займається взагалі? Чи відбуваються, принаймні, неофіційні зустрічі релігійних керівників з президентом?

На початку обрання Президент зустрічався з очільниками від релігійних організацій – православними, католиками, юдеями, мусульманами, протестантами тощо. Він чітко окреслив, що є закон, де розділені функції держави і церкви, підкреслив актуальність проблематики національних меншин у своїх деяких доповідях. На сьогодні у мене немає інформації про зустрічі, можливо, вони йдуть неофіційно. Нам не надходять доручення з Офісу Президента щодо підготовки цих зустрічей. Раніше ми частково ці зустрічі готували, якщо вони відбувалися, з Прем'єром чи Віце-прем'єром, іноді були долучені і до підготовки зустрічей в Адміністрації Президента. На разі ніяких доручень у нас немає, хто займається саме в офісі президента цими питаннями, у мене інформація відсутня. Там, в

структурі Офісу Президента, має бути Департамент чи Управління з гуманітарних питань. Раніше були відповідні фахівці, які займалися моніторингом цих питань. Можливо, Департамент змінив назву, оскільки там відбулася реорганізація.

Запитання – Максим Балаклицький